

JDI

jednota pro deinstitucionalizaci

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2020

Obsah

Úvodní slovo předsedkyně

O JDI

 Dlouhodobá vize JDI

 Vize

 Cíle

Plán aktivit na rok 2020

Výbor

Členové

Aktivity JDI v roce 2020

 Interní (pro členy)

 Externí (pro veřejnost)

 a) Dopis ministryni práce a sociálních věcí a Kampaň JDE TO i bez ústavů

 b) Další vyjádření a výzvy formulované za JDI

 c) Jednání zástupců JDI na MPSV

Účast členů JDI na akcích

Finanční zpráva

Úvodní slovo

Milé členky, milí členové, příznivci a přátelé,

jste na začátku výroční zprávy JDI z.s. za rok 2020, který byl pro naši organizaci velmi rušný a plný aktivit. Přeji Vám, abyste ji dočetli do konce.

Rok 2020 jsme zahájili již 8. ledna dopisem ministryni práce a sociálních věcí Janě Maláčové, který jako by předznamenal nejdůležitější směr činnosti JDI po celý rok. Již druhý den konference „Towards Inclusion“ (Brusel 16. a 17.2., k 10. výročí vydání „Špidlovy zprávy“) účastníky zasáhla zpráva z Čech o neštěstí ve Vejprtech. Snahy JDI z.s. o systémové změny v ČR (stále rozpracovaný Akční plán přechodu od ústavní péče, připomínky k další novele Zákona 108, argumentace pro zrušení kojeneckých ústavů...) se tak celý rok prolínaly s angažmá konkrétních členů, organizací či skupin při řešení situací v konkrétních krajích a zařízeních ústavního typu (Nové Zámky, Vejprty, změny v Olomouckém kraji, Pardubickém kraji...).

Velkým impulsem se pro nás staly semináře právní argumentace k připomínce k novele Zákona 108/2006 O sociálních službách, které vyústily v další, zásadní dopis ministryni doprovázený právní argumentací toho, kde je připravovaná novela v rozporu s deinstitucionalizací a rozvojem sociálních služeb. K dopisu se přidaly spolupracující organizace Aliance pro individuální podporu, Platforma pro sociální bydlení, Asociace vzdělavatelů v sociální práci a dvě desítky akademiků, aby společně po MPSV žádali stále to samé: reálné a systémové kroky utlumování ústavní péče a rozvoj komunitních služeb, tedy sociální služby zajišťující důstojné prostředí, moderní metody a uplatnění práv znevýhodněných lidí. Kdyby nebylo pandemie, hodil by se roku 2020 průměr „stále dokola“.

Zájem o petici, podpora a účast stovek příznivců nám dodaly energii a sílu na první „kampaň“, kterou jsme se rozhodli vést v pozitivním duchu „Jde to (i bez ústavů)“.

Pandemie koronaviru s sebou přinesla nejen zesílení ohrožení lidí žijících v kolektivních zařízeních ústavního typu a další potvrzení jejich nevýhod, enormní nasazení pracovníků v sociálních službách, ale i nové otázky vyvážení ochrany zdraví a práv lidí uzavřených v ústavech v době pandemie bez možnosti základních sociálních kontaktů. Toho se týkala zpráva JDI o situaci seniorů, tak společná vyjádření s AIP a upozorňování na potřebné nové metodické postupy a podpory sociálních služeb.

Pandemie nás přinutila naučit se novým způsobům distanční komunikace, která nám umožnila pokračovat v diskusi o podobě služeb a vyrovnávat se s izolací.

Rok 2020 nám ukázal, že přicházející nové situace od nás vyžadují hledání nových cest a nových spojení.

Děkuji všem členům, spojencům, spolupracovníkům a příznivcům za nasazení a přeji do dalších let energii a světlo pro naši vizi světa komunitní podpory bez ústavů.

Terezie Hradilková, předsedkyně JDI

O JDI

Jsme spolek organizací, profesionálů, odborníků, rodičů a znevýhodněných lidí, působících v sociálních službách. Zasazujeme se o to, aby lidé, kteří z důvodu zdravotního postižení, věku nebo nepříznivé sociální situace potřebují pomoc druhých lidí a specializované služby, získali podporu a služby v přirozeném prostředí, v komunitě a nemuseli do ústavu.

Dlouhodobá vize JDI

(Schválena Valnou hromadou v roce 2020)

Nikdo v ČR nežije v ústavním zařízení a žije v komunitě společně s místními. Jako hlavní a účinný způsob pomoci lidem se znevýhodněním je přijata a používána podpora v přirozeném prostředí a prostřednictvím komunitních sociálních služeb.

Vize

Směřujeme k systémové společenské změně v oblasti sociálních služeb, ke společenské soudržnosti a k vyrovnání příležitostí a lidských práv pro lidi s postižením – chceme se aktivně zasazovat o deinstitucionalizaci sociálních služeb.

Cíle

1. Podpora v komunitě

- Zajistit, aby lidé dostávali potřebnou podporu kvalitních komunitních sociálních služeb v domácím prostředí, koordinovanou sociálními pracovníky na obcích.
- Řešit odděleně bydlení a poskytování péče a zajistit cenově dostupné bydlení pro osoby s postižením.
- Veřejné prostředky určené na sociální služby rozdělovat podle potřeb jednotlivých lidí s postižením, nikoli podle zdravotních diagnóz.
- Zajistit dostupnost efektivních služeb zaměstnanosti, rovnost v přístupu ke zdravotní péči a dostupnost kompenzačních pomůcek a dětem a mladým lidem s postižením dostupnost vzdělávání v hlavním proudu.

2. Stop ústavům

- Zastavit přijímání dospělých i dětí se zdravotním postižením do existujících ústavních zařízení a kvalifikovat žádost rodiny o umístění dítěte s postižením do pobytové sociální služby jako situaci ohrožující dítě.
- Nevytvářet nová ústavní zařízení ústavní péče.
- Transformovat stávající ústavní zařízení pro lidi se zdravotním postižením, ústavní zařízení pro děti a ústavní zařízení pro lidi s duševní nemocí do komunitních služeb poskytovaných v domácím a přirozeném prostředí.
- Vytvořit, schválit a naplňovat státní strategii transformace/deinstitucionalizace.

3. Spolupráce

- Vytvořit síť odborníků, představitelů správy a samosprávy a pečujících osob, kteří usilují o péči o lidi s postižením v přirozeném prostředí.
- Zapojit lidi s postižením do rozhodování.
- Získat podporu veřejnosti pro proces deinstitucionalizace a její cílový stav (lidé s postižením žijí a jsou uživateli služeb v přirozeném prostředí).

Plán aktivit JDI na rok 2020

(Sestaven Výborem JDI a schválen Valnou hromadou 2019)

Oblast č. 1. Dobrá praxe

Cíle:

- Ukázat DI v praxi – dobrou praxi členů JDI (členům a veřejnosti).
- Představit konkrétní reálné příběhy lidí žijících mimo ústav „s dobrým koncem“.
- Být pozitivní, být vzorem, JDE TO!

Oblast č. 2. Zapojení současných členů do aktivit a řízené rozšíření členské základny

Cíl:

- Vymezit aktivity výboru, které směřují k zapojení členů do činnosti Jednoty jako celku a postavit se k otázce řízeného rozšiřování členské základny.

Oblast č. 3. Vymyšlení a realizace komunikační strategie – komunikace a externí a PR (web, FCB, tiskové zprávy, kampaně, ...)

Cíl:

- Ukázat DI v praxi – dobrou praxi členů JDI (členům a veřejnosti).

Oblast č. 4. Financování spolku/možné zdroje na podporu realizace aktivit spolku

Cíl:

- Zajistit finanční zdroje na financování pravidelných výdajů spolku + plánovaných aktivit spolku.

Oblast č. 5. Vstupování do systémových věcí v oblasti sociálních služeb. Advokacie a lobbying DI v ČR

Cíl:

- Ukázat DI v praxi – dobrou praxi členů JDI (členům a veřejnosti).

Výbor JDI

Mgr. Terezie Hradilková

předsedkyně, členka výboru, zvolena členy výboru po valné hromadě v květnu 2018

Mgr. Zuzana Thürlová

místopředsedkyně, členka výboru, zvolena valnou hromadou v říjnu 2019

Mgr. Jakub Barčík

člen výboru, zvolen valnou hromadou v říjnu 2019

Členové JDI

V roce 2020 mělo JDI 65 členů: 31 členských organizací a 34 individuálních členů. Během roku přibylo 11 členských organizací a 12 jednotlivců.

Individuální členové

Aleš Adamec
Jakub Barčík
Karin Bednarzová
Lukáš Bednařík
Markéta Blahetková
Alena Brožková
Blanka Čáslavová
Michal Ďorď
Zuzana Durajová
Monika Holánková
Martin Holub
Terezie Hradilková
Monika Jelínková
Lenka Kaňovská
Tomáš Komárek
Petra Konečná
Karel Kosina
Břetislav Košťál
Adam Křístek
Milena Němcová
Pavel Novák
Dana Pivrcová
Eva Pogodová
Hana Regnerová
Radek Rosenberger
Lucie Rybová
Jiří Sobek
Alžběta Stropnická
Dana Syslová
Markéta Vaculová
Jakub Vybíral
Vojtěch Zima
Renata Žabová
Martina Zemanová

Členské organizace

Aktivity JDI v roce 2020

Pandemie nás naučila intenzivně komunikovat online.

Interní (pro členy)

Činnost výrobu: proběhlo 35 on-line setkání výboru, 1 osobní setkání, 3 koučování a 1 supervize výboru. Členové dostali od výboru emailem 7 reportů.

V únoru proběhlo 1 setkání členů s Milanem Sveřepou, v dubnu 2 on-line semináře k právní argumentaci, v červnu 1 setkání členů JDI a v říjnu 1 on-line valná hromada.

Externí (pro veřejnost)

a) Dopis ministryni práce a sociálních věcí

Dne 6. května JDI společně s dalšími třemi odbornými organizacemi Aliancí pro individualizovanou podporu, Platformou pro sociální bydlení a Asociací vzdělavatelů v sociální práci v otevřeném dopise naléhavě žádali ministryni práce a sociálních věcí Janu Maláčovou o: 1. stažení připravované novely zákona o sociálních službách v navrhované podobě a přípravu „novely, která bude výrazem respektu k právu lidí se znevýhodněním na nezávislý způsob života a zapojení do společnosti“. Přílohou dopisu byla právní argumentace připomínek JDI k návrhu novely, a 2. další žádost byla v dopise směřována „k restartování deinstitutionalizace“.

K dopisu se připojilo 16 akademiček a akademiků z celé ČR, mezi jinými Libor Musil z MU v Brně a Oldřich Matoušek z UK v Praze.

Dopis sklidil velký ohlas mezi odborníky i veřejností a výbor JDI kontaktoval další občany, kteří se chtěli k dopisu připojit, těm JDI umožnilo podepsat dopis prostřednictvím petice. Tu k 31. prosinci 2020 podepsalo 2041 lidí. Zájem o téma, které projevíli petenti dopisu a plán zaměření JDI na dobrou praxi vyústil v kampaň.

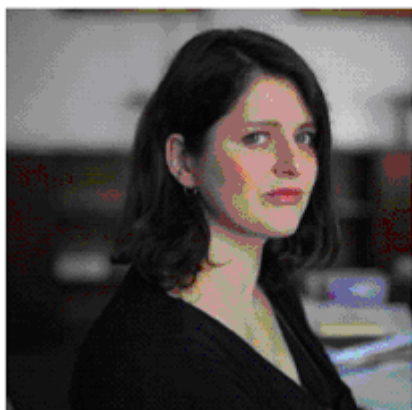
Kampaň JDE TO i bez ústavů

13. května odstartovala kampaň, v rámci které JDI vyzvalo širokou veřejnost k podpisu petice a připojení se k výzvě, která si kladla za cíl ukončit systém velkokapacitních ústavů a rozšířit nabídku komunitních služeb.

V květnu byl také aktualizován FB profil pod názvem kampaně JDE TO i bez ústavů, [#bezustavu](#). Kampaň na facebooku probíhala od 15. května do 26. července, autorem byl Jan Látal. Dosah kampaně na FB: 219 935, nových To se mi líbí stránky: 593, počet příspěvků: 15, z toho 14 infografik a 1 audiovizuální prezentace. V červnu byla zprovozněna webová stránka jdicz.eu/bezustavu a byl tak rozšířen dosah informací. Oproti facebooku se na webových stránkách objevily nejen příběhy lidí, kteří z ústavu odešli nebo do něho nemuseli odejít, ale také informace o výzkumech a odborné materiály týkající se deinstitutionalizace.

Kampaň byla impulsem pro organizace, které měly zájem se zapojit, souzní s naším programem a počala tak vzájemná spolupráce: Aliance pro individualizovanou podporu, Platforma pro sociální bydlení, ASVSPS, Management pro neziskovky, RUBIKON Centrum, Asociace komunitních služeb v oblasti péče o duševní zdraví, Inventura, Institut sociální práce, PFERDA a Asociace péče o seniory.

b) Další vyjádření a výzvy formulované za JDI

Otevřený dopis ministryni práce a sociálních věcí v souvislosti s transformací DOZP Nové Zámky

🕒 8. 1. 2020

Vážená paní ministryně práce a sociálních věcí, obracíme se na Vás v souvislosti s kauzou zamýšlené transformace DOZP Nové Zámky, [...]

Žádost o informace o stavu Akčního plánu přechodu od ústavní péče

🕒 31. 1. 2020

Žádost o informace na MPSV k Akčnímu plánu přechodu od ústavní péče k podpoře v komunitě (tzn. deinstitucionalizace sociálních služeb) s [...]

JDI zpracované připomínky k navrhované novele Zákona 108 O sociálních službách 1.2020

🕒 1. 2. 2020

Jednota pro deinstitucionalizaci – Připomínky k novele zákona o sociálních službách, leden 2020

Poskytněme lidem, kteří přežili požár ve Vejprtech, skutečně důstojný život (tisková zpráva)

🕒 4. 2. 2020

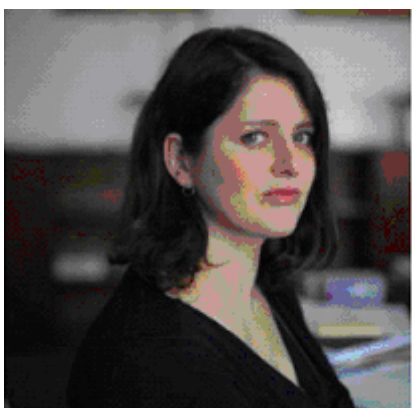
Organizace Jednota pro deinstitucionalizaci (JDI) sdružující profesionální poskytovatele sociálních služeb a odborníky, je znepokojena plánem zřizovatele zařízení ve Vejprtech, kde při požáru v lednu [...]

Ústavy jsou neudržitelné. Akademici se přidali k výzvě ministryni Maláčové (otevřený dopis)

🕒 6. 5. 2020

Dne 6. 5. 2020 vyzvala Jednota pro deinstitucionalizaci z.s. spolu s dalšími třemi odbornými organizacemi Aliance pro individualizovanou podporu, Platforma pro sociální bydlení a Asociace vzdělavatelů [...]

Odpověď ministryně Jany Maláčové na otevřený dopis ze dne 6. 5. 2020

🕒 19. 6. 2020

Uvnitř článku si můžete přečíst kompletní znění dopisu od ministryně Jany Maláčové, kterým reaguje na náš otevřený dopis ze dne 6. 5. 2020

Ministryně práce a sociálních věcí Jana Maláčová se setkala se zástupci signatářů otevřeného dopisu ministryně ze dne 6. 5. 2020

🕒 19. 6. 2020

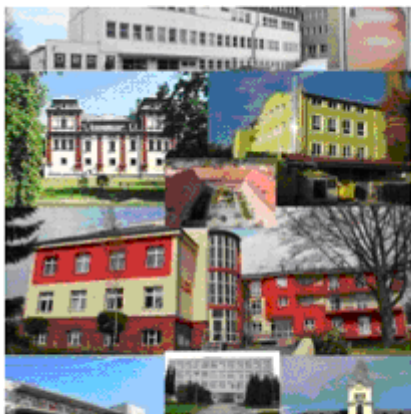
Dne 3. 6. ministryně Jana Maláčová přijala zástupce signatářů otevřeného dopisu a 19. 6. zaslala na dopis svoji odpověď. Vyjádření [...]

Stanovisko AIP a JDI k ochraně práv pacientů a klientů pobytových sociálních služeb v období koronakrize

🕒 15. 9. 2020

Společně s AIP jsme vydali stanovisko k ochraně práv pacientů a klientů pobytových sociálních služeb v období koronakrize.

Vyjádření JDI ke Společnému stanovisku APSS ČR, NRZP a RS CR k deinstitucionalizaci sociálních služeb

8. 10. 2020

JDI se proti Stanovisku zásadně ohrazuje a považuje za nutné odborně korigovat některá tvrzení, která ve Stanovisku zaznívají. JDI se plně **ztotožňuje s Prohlášením Asociace komunitních služeb a FOKUS ČR**, které reaguje na závažná vyjádření směrem k lidem s duševním onemocněním.

JDI
jednota pro deinstitucionalizaci

Společné prohlášení 4 nestátních organizací ke dni lidských práv a tisková zpráva

10. 12. 2020

Roky neřešení problémů a přehlížení úřady tvrdě dopadly na ty nejohroženější: lidi s postižením a seniory...

c) Jednání zástupců JDI na MPSV

Odbor rodinné politiky a ochrany práv dětí: V červenci se uskutečnily dvě schůzky. Za JDI se účastnily Terezie Hradilková, předsedkyně a Hana Solařová z členské organizace Lumos a jednaly s ředitelkou odboru Mgr. Martinou Štěpánkovou-Štýbrovou ve věci odstranění diskriminace mladých dospělých s postižením při plánování odchodu z ústavu. Výsledkem byl metodický pokyn pro kraje, který vydala ředitelka odboru na základě podnětu JDI týkající se problematiky odchodu dětí s postižením z pobytových zařízení ústavního typu.

Odbor sociálních služeb a sociální práce: Na konci ledna se uskutečnilo setkání týkající se situace ve velkokapacitních sociálních službách a přechodu od ústavní péče k podpoře v komunitě. Za JDI se účastnily Terezie Hradilková, předsedkyně a Pavla Baxová, ředitelka členské organizace Rytmus – od klienta k občanovi, o.p.s. a Mgr. Jan Vrbický, vedoucí oddělení koncepce sociálních služeb. Jednali o akčním plánu, ale také o špatném zacházení se seniory v DS Slunečnice v Ostravě a odmítání spoluobčanů spoluzít s lidmi opouštějícími ústavní zařízení a také o aktuální tragédii ve Vejpřtech, kdy JDI požádalo zástupce MPSV, aby postupovalo v souladu se zájmy uživatelů velkokapacitních sociálních služeb ve Vejpřtech a aby MPSV přistoupilo k transformaci tohoto zařízení. Bylo apelováno na MPSV, aby finanční prostředky určené na zmírnění následků tragédie byly využity na vytvoření možnosti důstojného bydlení a nikoli na opravu velkokapacitního zařízení. 4. února k tomu JDI vydalo [tiskovou zprávu](#).

Účast členů JDI na akcích

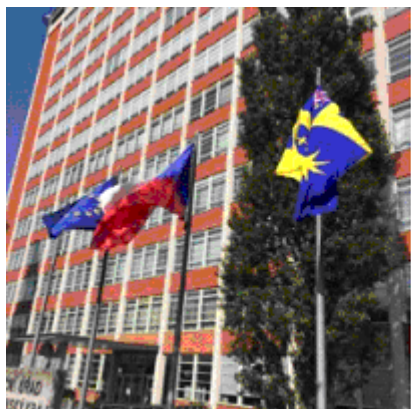

Konference Towards inclusion k 10. výročí „Špidlovy zprávy“ Brusel, Belgie

🕒 16. 1. 2020

16. ledna 2020 v Bruselu, Belgie: Konference „Towards inclusion“. Pracovní skupina evropských odborníků pro přechod od ústavní ke komunitní péči [...]

Za JDI se účastnila předsedkyně Terezie Hradiková a ředitelka členské organizace Rytmus – od klienta k občanovi o.p.s. Pavla Baxová.

Transformace pobytových služeb pro osoby se zdravotním postižením ve Zlínském kraji

🕒 22. 9. 2020

Předsedkyně JDI z.s. se účastnila konference aktivně. Podívejte se na záznam.

Finanční zpráva

V roce 2020 tvořily hlavní příjmy spolku sponzorské dary a členské příspěvky. Zároveň spolek hospodařil i s penězi z roku 2019, jednalo se o zůstatek daru od Ashoka Gemeinnützige GmbH.

V červenci byla založena veřejná sbírka na podporu kampaně na portálu www.darujme.cz.

Hospodaření 2020 (v Kč)	
Náklady celkem:	80886
z toho spotřebované nákupy	8475
z toho služby	46764
z toho osobní náklady	0
z toho ostatní náklady	25647
Výnosy celkem:	128446
z toho přijaté dary	57196
z toho přijaté členské příspěvky	71250
Hospodářský výsledek	47560

Jednota pro deinstitucionalizaci JDI, z. s.

Šlikova 1221/40, Břevnov, 169 00 Praha 6
Název nejvyššího orgánu: Valná hromada
Statutární orgán: Terezie Hradilková, předsedkyně spolku
IČ 07331878

Terezie Hradilková, předsedkyně a členka výboru
terezie.hradilkova@podporatransformace.cz
Zuzana Thürlová, místopředsedkyně a členka výboru
zuzana.thurlova@jurta.cz

JDI na web: www.jdicz.eu
JDI na FB: [Jde to i bez ústavů](#)

Jak by chutnal váš život, kdybyste ho každý den **museli** žít takto?

DENNÍ PROGRAM ÚSTAVU

6:30 budíček
6:45 ranní hygiena a úklid
7:30 snídane
8:30 dopolední program a svačina
11:30 oběd
12:30 polední klid
14:00 odpolední aktivity
17:00 večeře
18:00 večerní program
20:00 večerní hygiena
22:00 noční klid

JDE TO I BEZ ÚSTAVŮ
podepište petici

JDE TO

i bez ústavů

Doc. MUDr. Iva Holmerová, Ph.D.
gerontoložka

„Politici se radši fotí před opravenými budovami ústavů, vážou se na ně také atraktivní velké zakázky a obecně se tam točí víc peněz, než by se mohlo točit v malých terénních službách. Ty by přitom měly být hlavní součástí spektra sociálních služeb.“

JDE TO

i bez ústavů

Ministryně Jana Maláčová:

“...Kdybychom měli kompletně deinstitucionalizovat, tak by to stálo stovky miliard, možná jednotky bilionů.”

Naše odpověď:

“Přechod na komunitní služby je nutný kvůli strádání tisíců lidí, ale i proto, že se z dlouhodobého hlediska vyplatí. Nyní jdou miliardy na financování a výstavbou velkokapacitních ústavů, čímž se změna jen oddaluje a prodražuje.”

JDE TO

i bez ústavů

MÁM STRACH CO BUDE,
AŽ TU RODIČE NEBUDOU

Jakub Vybíral

Děkuji rodičům, že mohu žít doma. Mám ale strach, co bude dál, až tu nebudou. V žádném případě nechci skončit v ústavu. Chci žít normální svobodný život jako vy. Což v ústavu nejde. Přeju sobě i ostatním, aby ústavy v Česku jednou pro vždy skončily.

JDE TO

i bez ústavů

Téměř **8 z 10** Čechů chce **žít doma**, když se stanou závislí na pomoci ostatních. **Poloovina** z lidí, kteří by si vybrali **pobytovou službu**, o tom nejsou vnitřně přesvědčeni, ale neznají **jinou možnost**.

zdroj: institut sociální práce z.s.

JDE TO

i bez ústavů

Nenapadlo mě, že bych zase jednou mohl mít svůj domov. A podívejte...

Přečtěte si můj příběh.

Šlo to tehdy, půjde to i teď!

2003: My, Češi, víme nejlépe, že jsou klecová lůžka potřeba.

2004: Okamžitý zákaz užívání klecových lůžek v ústavech je nebezpečné a na jejich odstranění nejsou peníze.

2007: Klecová lůžka zakázána zákonem.

2008: To nejsou klecová lůžka, ale postýlky s bočnicemi.

2010: Klecová lůžka z "Domovů" odstraněna. Nikomu nechybí.

JDE TO
i bez ústavů

JDE TO

i bez ústavů

MUDr. Jan Pfeiffer

psychiatri a expert na transformaci ústavní péče

V ústavních zařízeních je v ČR stále nejméně tolik lidských duší, od kojenců po osoby pokročilého věku, jako žije v jednom krajském městě. Přičemž při dobře nastavené, flexibilní komunitní podpoře by většina z nich mohla žít dobré životy o jejichž průběhu by si mohli sami rozhodovat. Tato péče by byla navíc levnější než v ústavech či velkých psychiatrických nemocnicích.

JDE TO

i bez ústavů

"Svéprávnost mi nevrátili, ale vdávat se budu."

Zdena strávila 40 let v ústavu. Teď díky Podpoře samostatného bydlení žije s přítelem v bytě, pracuje ve zdravotnictví a dostala cenu za nejlepší dobrovolnici roku 2018. Přečtěte si její příběh.

JDE TO

i bez ústavů

Až se vaši rodiče o sebe nebudou moci postarat, tak...

rád/a využiji péče kdekoli v ústavu, kde o ně bude postaráno.

rád/a se o ně postarám s pomocí terénní sociální a zdravotní služby doma.

rád/a bych, aby byli blízko v malém zařízení a docházel/a bych za nimi.

JDE TO

i bez ústavů

Díky vašim podpisům jsme o ústavní péči jednali s ministryní Janou Maláčovou.

Po schůzce v odpovědi na dopis uvedla:

"...ani já si nepřeji, aby lidé žili v ústavních zařízeních. Myslím, že nikdo z nás nechce pro sebe ani své děti, nebo rodiče život ve velkokapacitních pobytových zařízeních a s tím spojenou ztrátu svého soukromí, omezení kontaktu s těmi nejbližšími a odtržení od své komunity..."

JDE TO
i bez ústavů

MÝTUS #1

Deinstitucionalizace znamená zrušit všechny pobytové služby a poslat lidi domů nebo na ulici.

Jak to je doopravdy?

Deinstitucionalizace znamená, že lidé nebudou žít izolovaní ve velkokapacitních ústavech, ale s pomocí komunitních terénních, ambulantních a pobytových služeb.

Slovník archaických po

ústav, -u m. (6. j. -u, -3.

zařízení sociálních služeb, ve velkokapacitní, pobytové zařízení, kde byli v nich shromažďováni lidé podle druhu znevýhodnění či věku, charakteristický společnými ložnicemi, jídelnou a sociálním zařízením. Rád a provozní předpisy často převážily nad účelem, kterému bylo zařízení určeno. Ústavy izolovaly od vztahů, rodiny, sousedů, komunity a veřejných služeb, zdravotní péči, školství, možnosti a uplatnění zájmů.

TO PRAVÉ MÍSTO PRO ÚSTAV V 21.STOLETÍ

uštíčky, -ů m. (6. mn. -

JDI

jednota pro deinstitucionalizaci